24/10/2023

Χρόνης Αηδονίδης: Το “Αηδόνι της Ανατολής” που με τη φωνή και το ήθος του ταξίδεψε τη Θράκη σε όλη τη Γη

/ Επικαιρότητα

Φίλοι μ’ καλωσορίσατε, φίλοι μ’ κι αγαπημένοι
κοπιάστε στο τραπέζι μας με τα πολλά καλούδια
φάτε και πιείτε φίλοι μου, γλεντήστε τραγουδήστε
αυτόν τον χρόνο τον καλόν τον άλλουν ποιος τον ξέρει

Για ζούμε για πεθαίνουμε, για σ’ άλλον τόπο πάμε
και στην υγειά σας φίλοι μου και γεια σ’ όλον τον κόσμο

Τους παραπάνω στίχους ο **Χρόνης Αηδονίδης** τους είπε πολλές φορές στο διάβα της ζωής του. Με αυτά τα λόγια σε κάθε κάλεσμα του παραδοσιακού μας τραγουδιού, σε κάθε θρακιώτικο γλέντι που τραγουδούσε με τη γλυκιά του φωνή καλούσε τους απανταχού Έλληνες στο κοινό τραπέζι. Πλέον η φωνή του ενώθηκε

με αυτή των αγγέλων, **καθώς χθες, στα 95 χρόνια του**, ο μεγάλος της ελληνικής παράδοσης, που με τα ακούσματά του γαλούχησε γενιές και γενιές, άνοιξε τα φτερά της ψυχής για να πάει σε άλλους τόπους. Η κοίμηση του εκτός από συγκίνηση ξύπνησε και μνήμες από ανθρώπους που συνεργάστηκαν και δημιούργησαν μαζί του στην επί 75 και πλέον χρόνια παρουσία του.

Επιμέλεια: Νικόλαος Ζαΐμης

Με την κοίμησή του κλείνει ένας ιστορικός κύκλος. **Ένας κύκλος των μεγάλων Ελλήνων της παράδοσης που ζυμώθηκαν μέσα στις συνθήκες που διαμορφώθηκαν στις ποικίλες ιστορικές εκφάνσεις που πέρασε η πατρίδα μας.** Το τεράστιο έργο του μπορούμε να το συνοψίσουμε σε τέσσερις λέξεις: **Διέσωσε – Διαμόρφωσε – Δημιούργησε – Δίδαξε.**

Πλάθοντας το ήθος

Ο Χρόνης Αηδονίδης δεν υπήρξε μόνο ένας σπουδαίος ερμηνευτής της παραδοσιακής μουσικής και του θρακιώτικου τραγουδιού, αλλά και ένας καλλικέλαδος ψάλτης βαθιά μυημένος στα άδυτα και τα μύχια της βυζαντινής μουσικής παράδοσης.

“Η ψαλτική θέλει ύφος κατανυκτικό και άρα απλότητα, ενώ το τραγούδι μπορείς να το κεντάς, να το στολίζεις με λαρυγγισμούς και μελίσματα και με έκφραση και ύφος πιο ελεύθερα”, έλεγε ο ίδιος.

Ένα πράγμα που χαρακτήριζε τον Χρόνη Αηδονίδη ήταν το ήθος του. Όπως λέει στο ΑΠΕ – ΜΠΕ από τους συνεργάτες του όλα αυτά τα χρόνια, ο Απόστολος Ευφραιμίδης, *“Ο Χρόνης Αηδονίδης δεν λειτούργησε σαν επαγγελματίας αλλά σαν ερασιτέχνης με ιδιαίτερη αγάπη σ’ αυτό που έκανε και μάλιστα ως επί το πλείστον αφιλοκερδώς”,* κάτι που δείχνει ένα πολλά από τα στοιχεία του ήθους του.

Που όμως διαμορφώθηκε αυτό το ύφος; Πρώτα πρώτα στην **Καρωτή Διδυμοτείχου** εκεί όπου αντίκρισε για πρώτη φορά το φως του κόσμου τούτου στις 23 Σεπτεμβρίου 1928. Γιος του Ιερέα Χρήστου και της Χρυσάνθης Αηδονίδη, είναι ο δεύτερος από τα πέντε αδέλφια του. Στην Καρωτή, περνά τα παιδικά και εφηβικά του χρόνια κι εκεί είναι που μαθαίνει τα πρώτα του τραγούδια και μυείται στον κόσμο της παραδοσιακής μουσικής, πρώτα από τη μητέρα του, κι έπειτα απ’ τους ντόπιους μουσικούς που έπαιζαν στα πανηγύρια του χωριού του.

Μαθητής ακόμα, διδάσκεται βυζαντινή μουσική, από τον πατέρα του και αργότερα από τον πρωτοψάλτη Μιχάλη Κεφαλοκόπτη. Όταν τελείωσε το οκτωτάξιο γυμνάσιο στο Διδυμότειχο, διορίστηκε ως κοινοτικός δάσκαλος στα Πετρωτά του Έβρου.

Το 1950 εγκαταστάθηκε με τους γονείς του στην Αθήνα, όπου συνέχισε και ολοκλήρωσε τις σπουδές του στη βυζαντινή μουσική, στο Ελληνικό Ωδείο, κοντά στο μεγάλο δάσκαλο Θεόδωρο Χατζηθεοδώρου.

Οι Μητροπολίτες του Έβρου για τον σπουδαίο Χρόνη Αηδονίδη

Στην προσωπικότητα του μεγάλου θρακιώτη ερμηνευτή αναφέρθηκαν οι Μητροπολίτες του Έβρου, Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου **κ. Δαμασκηνός** και Αλεξανδρουπόλεως **κ. Άνθιμος.**

Ο "πρωτομάστορας" της παραδοσιακής μας μουσικής Χρόνης Αηδονίδης για 75 ολόκληρα χρόνια προσέφερε τις πολύτιμες υπηρεσίες του, προήγαγε και έκανε γνωστό στην υφήλιο τον πλούτο της παραδοσιακής μας κληρονομιάς. Μας έκανε υπερήφανους το 2004 σφραγίζοντας με την φωνή του τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας. Ο Χρόνης Αηδονίδης πάντοτε διατηρούσε ζωντανή και στενή τη σχέση του με τον τόπο της καταγωγής του και εμπιστεύθηκε στην Ιερά Μητρόπολη ένα πολύτιμο και σπάνιο μέρος από το Αρχείο του, το οποίο εκτίθεται στον ιδικά διαμορφωμένο κεντρικό χώρο του Πνευματικού Κέντρου του Ιερού Καθεδρικού Ναού Παναγίας Ελευθερωτρίας Διδυμοτείχου, που φέρει και το όνομά του", αναφέρεται στην ανακοίνωση της **Ιεράς Μητρόπολη Διδυμοτείχου**.

Στο χωριό του, την **Καρωτή** ανήγειρε, ιδίαις δαπάναις, στην μνήμη των γονέων του το όμορφο **Παρεκκλήσιο του Προφήτη Ηλία.**

Ως έναν άρχοντα του θρακικού πολιτισμού και της εβρίτικης ιδιοπροσωπίας χαρακτηρίζει τον Χρόνη Αηδονίδη ο **Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως κ. Άνθιμος.**

"Έφυγε για τα μέρη του Χριστού, τον οποίο αγαπούσε με απόλυτη εμπιστοσύνη και έψαλε με αγάπη και λατρεία. Η ευγενική του προσωπικότητα θα μας λείψει, όμως άφησε ανεξίτηλα σημεία στη ζωή μας. Κάθε συναναστροφή μαζί του απέπνεε, από πλευράς του, ευγένεια, καλοσύνη, παραχωρητικότητα στον συνομιλητή του και διάθεση αποδοχής. Αυτή ήταν η έμφυτη καλλιέργεια του χαρακτήρα του. Σε ό,τι αφορά στην προσφορά του, εκτόξευσε την θρακιώτικη ψυχή στα ύψη του ελληνικού στερεώματος. Αλλά το σημαντικότερο είναι το μουσικό σύνολο, με το όνομά του, που ίδρυσε και αφήνει πίσω στα έμπειρα χέρια του Απόστολου Ευφραιμίδη. Ένα σύνολο από νέα παιδιά που τα ενέπνευσε να αγαπήσουν τον ελληνικό τρόπο ζωής, έτσι όπως αυτός καταγράφεται στα δημοτικά μας τραγούδια. Μέσω αυτού, η παρουσία του θα είναι διαχρονική και πολιτιστικά αιώνια. Είμαι βέβαιος ότι η χορεία των αγγέλων τον υποδέχεται με τη μουσική της χαράς και της ομορφιάς του Αγίου Πνεύματος στον Παράδεισο", αναφέρει.

Το "Αηδόνι της Ανατολής"

Σε αναγνώριση της μεγάλης του προσφοράς στη μουσική παράδοση τον Νοέμβριο του 2010 ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος του απένειμε το οφφίκιο του Άρχοντος Υμνωδού της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας.

“Δὲν θὰ ἦτο ἴσως ὑπερβολὴ νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ σήμερον τιμώμενος ὀτρηρὸς ἐργάτης τῆς Παραδόσεως εἶναι πράγματι τὸ «Ἀηδόνι τῆς Ἀνατολῆς» καὶ ὄχι ψιλῷ ὀνόματι Ἀηδονίδης. Ἡ βαθύχρονος φωνὴ τῆς Θρᾳκικῆς Μούσης. Ὁ γλυκὺς λυγμὸς τῆς πολυπάθου Ρωμέϊκης ψυχῆς!” είχε πει τότε ο Οικουμενικός Πατριάρχης.

“Εμείς ως Ορθόδοξοι ελπίζουμε και σαν Ρωμηοί αγωνιζόμαστε να μεταφέρουμε ο καθένας μας, όπου γης κιαν οδηγήσει τα βήματά του, αυτά που η Θράκη μας κληροδότησε ως αξίες και ιδανικά και τα οποία παρέμειναν αναλλοίωτα στο διάβα του χρόνου”, είχε αναφέρει στην αντιφώνησή του τότε ο Χρόνης Αηδονίδης ζητώντας από τον πρώτο της Ορθοδοξίας, τον Πατριάρχη του Γένους μας, να εύχεται και να προσεύχεται η Θράκη να έχει ζωή και περίσσευμα ζωής.

Ταξίδεψε το Θρακιώτικο τραγούδι σε όλη τη Γη

Το θρακιώτικο τραγούδι με την αριστοτεχνική και μελίρρυτη φωνή του, αγαπήθηκε από κάθε γωνιά της Ελλάδας. Αλλά έχει ταξιδέψει μαζί του στην Αμερική, στην Αυστραλία, σε πολλά κρατίδια της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και στην Ευρώπη. Γι’ αυτό άλλωστε επιλέχθηκε να εκπροσωπήσει την πατρίδα μας στις δύο μεγαλύτερες διοργανώσεις των τελευταίων χρόνων: στο διακρατικό παγκόσμιο τηλεοπτικό εορταστικό πρόγραμμα υποδοχής της νέας χιλιετίας, το

2000, όπου η Ελλάδα καλωσόρισε τη νέα χιλιετία με τη φωνή του, στο Σούνιο και το 2004, όταν πραγματοποίησε την έναρξη της Τελετής Λήξης των Ολυμπιακών αγώνων της Αθήνας, με το συγκινητικό καθιστικό τραγούδι: «Φίλοι μ' καλωσορίσατε», απλώνοντας την ιερή μουσική της Θράκης σε κάθε γωνιά του κόσμου.

Συνοψίζοντας τη μεγάλη πορεία

Στο διάβα της ζωής του ο Χρόνης Αηδονίδης δεν αντίκρυσε μόνο επιτυχίες, αλλά και δυσκολίες. Στα τελευταία χρόνια της ζωής του έμελλε να αντικρίσει και μια πανδημία. Μέσα σε εκείνη την περίοδο παραχώρησε μια σπάνια συνέντευξη στη **δημοσιογράφο Μαρία Γιαχνάκη.**

Ο κορυφαίος ερμηνευτής της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής **Χρόνης Αηδονίδης** μιλά για τις παραδόσεις, τις ρίζες και τις μνήμες που κρατούν ζωντανό έναν τόπο, ενώ αναφέρεται στην πορεία του και στη μεγάλη του αγάπη που είναι η **Θράκη.** Η συνέντευξη αυτή αποτελεί μια σύνοψη της μεγάλης πορείας. Μιας πορείας που καθορίστηκε από το γνήσιο ήθος του Χρόνη Αηδονίδη.